

Biblioteka Wojskowa
D. O. K. VIII.

Toruń

Adres Redakcji i Adm.

Księgarnia Powaszechna, ul. Brzeska 76 A.

Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca.

Nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa się za bezpłatne; proszę, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12

REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. N. P. K. O. 61.783.

Prenumerata
na miejscu mk.
78.700, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 87.500 mk.

Ogłoszenia

za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 4200 m.,
druga i trzecia
3500 mk., czwar-
ta 2800 mk. Ogl.
drobne 1500 mk.
za wyraz, tłust,
druk, podwójnie
najmniejsze ogl.
15.000 m. Dla za-
granicy ceny o
200% wyższe.

Pierwsza Chrześcijańska HURTOWNIA TOWARÓW BAWELNIANYCH ŻOFJI NOWICKIEJ

WŁOCŁAWEK, -- Królewiecka 31 m. 3, -- dom W-go Mrożewskiego

POSIADA STALE NA SKŁADZIE MIĘDZY INNYMI
TOWARY TOW. AKC. „ZAWIERCIE” PO CENACH
SCIŚLE FABRYCZNYCH.

Tacy, którzy się chwala, mało zawsze czynią;
Im która głębsza rzeka, tem więc ciszej płynie.

Krzysztof Opaliński.

Austrja dzisiejsza.

Dzisiejsza okrojona powojenna zmalała, a obciążona nadmiernym dziedzictwem rozrosłej monarchji Habsburgów Austrja, Austrja obciążona biurokratami i biurokratyzmem, obciążona tradycyjnymi wadami, psychiką dawną polityki dzielenia i rządzenia jądrem.

Austrja wstrząśnięta rozprężeniem ekonomicznym i społecznym, Austrja beznadziejnie staczająca się na dno przepaści, ta Austrja, dla której zdawało się zamrzeć raz na zawsze jutro, już niemal z samego dna tej przepaści nieoczekiwanie zostaje dźwignięta, podniesiona i wyprowadzona na prostą drogę ku lepszej przyszłości ręką kapłana—społecznika, kapłana—obywatela i wysiłkiem jego stronnictwa chrześcijańsko-społecznego.

Trudno o bardziej uderzający choć drobny z pozorów, bo małego państewka tyżący się w istocie wielki przykład.

Nie może ulegać najmniejszej wątpliwości, że położenie Austrji powojennej, było stokroć gorsze od stron Niemiec powojennych. Upadek Austrji zarówno polityczny jak i ekonomiczny był stokroć większy od upadku Niemiec. Upadek ten, zważywszy krótkość czasu, poprzednią wielkość i późniejsze nędze możnaby uznać za bezprzykładny w dziejach, gdyby nie przykłady w odległej głębi wieków pogańskich w czasach Niniwy i Babilonu.

A jednak Niemcy, które zachowały nietknięte warsztaty swej pracy i nie ruszone zapasy bogactw, Niemcy, acz pobite, zaledwie okrojone w rdzeniu swego państwa, te Niem-

cy powojenne są ciągle w stanie zamieszania i w stanie rozprężania się ekonomicznego.

Niemcy dyszące myślą zemsty od wetu, staczając nową uporczywą związaną duchem Prusko-Hohenzollernowskiej pychy walką ze zwycięską Francją w Zagłębiu Ruhry, ażeby ponownie ulec.

Austrja zaś dźwiga się i porządkuje.

W czym tkwi zasadnicza przyczyna tych różnic uderzających i zadziwiających.

Niepospolitą jest postać kapłana—kanclerza i wielkim jest wysiłek myśli i woli księdza Seipla. Jednak i te wszystkie dane nie wystarczyłyby, bo zadania które spadły na jego ramiona są ponad siły energii, myśli i zdolności jednego człowieka, a — nawet szeregu ludzi, grupowaniach obozu stronnictwa.

Na dokonanie tego dzieła którego dokonał ksiądz Seipel, potrzeba było czegoś więcej niż zabiegów administracyjnych, finansowych i dyplomatycznych,—potrzeba było zrozumienia samej istoty upadku i przetworzenia ducha działalności społecznej i państwowej.

Pod kierownictwem przywódcy stronnictwa chrześcijańsko-społecznego Austrja nowa powojenna poszła na nowe tory. Wybrała drogę nie niemiecko-pruskiej pychy, która doprowadziła do katastrofy wojennej państwa centralne, nie drogą jądrem społeczno-klasowych, które uprawiała monarchja Habsburgów, — nie drogą poddańczych uległości wskazówkom berlińskim, które zawiodły Austro-Węgry do rozbicia i rozpacz, lecz drogę cichej wytrwałej pracy, pogodzenia się ze zwycięzcami, uznania dzieł Opatrzności Boskiej, zerwania z widmem pysznej przeszłości, drogą so-

Dr. med. Frankenstein
choroby weneryczne,
płciowe i wewnętrzne
przyjmuje od 2 — 6 p.p.
Kościuszki Nr. 9.

lidarności społeczno-narodowej, drogą współpracy wszystkich dla wspólnego dobra, drogą emancypacji od wpływów berlińskich, niezależności odtrącenia kuszeń szatana pychy pruskiej.

Austrja powojenna, Austrja katolicka pod wpływem i kierownictwem stronnictwa chrześcijańsko-społecznego i jej przywódcy, ks. Seipla, uzdrowiła swego ducha, ducha swej polityki.

I to jest główna zasadnicza tajemnica powodzenia wysiłków i pracy kanclerza dzisiejszej Austrji.

Nie mogły tego dokonać rządy socjalistyczne Wiednia,—nie mogło dokonać, nie z braku ludzi fachowych o umysłach tęgich, lecz dla samej swej istoty, dla tego, że rządy socjalistyczne były tylko dalszym ciągiem, przybraniem w nowe formułki i frazesy metod polityki austro-habsburskiej polityki pychy i jądrem, polityki nienawiści i przemocy.

Dziś co innego.

Ks. Seipel i przyjaciele współpracownicy jego mają niejedno do dokonania, przerobienia, przekształcenia uzdrowienia,—ale są na dobrej drodze, bo wyszli z zasad ducha chrześcijańskiego.

Taka Austrja może być blizką Polsce.

Ale, jeśli to zmiążdżone, pokutujące za winy przeszłości państwo tą drogą może się odradzać, to tembardziej Polska wyszła wyzwolona zjednoczona i niepodległa z wielkiej zawieruchy dziejowej obdarowaną przez Opatrzność nad miarę nadziei naszych,—musi się drogą chrześcijańską odgrodzić i wzmościć.

L. Czerniewski.

Geometra Przysięgły
upoważniony przez Główny Urząd Ziemski
J. ZAGÓRSKI
Wrocław, ul. Zabia Nr. 2.
przeprowadza całkowicie i terminowo wszelkie sprawy ziemskie.

Przegląd prasy.

W tych dniach zjechał do Warszawy kanclerz Austrji, ks. dr. Seipel, którego prasa narodu austriackiego słusznie, ze względu na uzdrowienie okropnych stosunków w Austrji, nazywa »obrońcą państwa«. Postać wybitnego męża stanu budzi powszechne zainteresowanie i dlatego też kilka pism postarało się o wywiady z dostojnym gościem. Wśród wielu ciekawych i charakterystycznych zdań wielkiego kanclerza Austrji, pozwolimy sobie przytoczyć poniższe:

»Na pytanie, czy zdołamy przeprowadzić naszą pracę sanacyjną w zakreślonym zgóry terminie, t. j. do 31 grudnia 1924 r., odpowiadam, iż według mego zdania, niewątpliwie to nastąpi. Czynimy przynajmniej wszystko, co należy, by do tego doprowadzić. Oczywiście, nie myślę przytem o tem, by dojść do tego, by gospodarza nasza państwowa nie miała deficytów, dążymy tylko do tego, byśmy wrócili do tak normalnych stosunków, by pożyczki międzynarodowe, potrzebne do pokrywania naturalnych zupełnie w obecnym okresie deficytów zyskiwać bez gwarancji i kontroli międzynarodowej.

To znowu w innej rozmowie:

»Dziwiono się dość często, dlaczego działalność, dzięki której waluta nasza została wreszcie ustabilizowana i gospodarka państwowa uratowana, nastąpiła dopiero, gdy Austrja znalazła się już nad brzegiem przepaści. Powody są natury psychologicznej. Jeszcze nie istniały pomyślnie warunki dla jakiegokolwiek akcji poważniejszej. Brakowało tych warunków i u nas i w szerokim świecie państw zwycięskich. W państwach, które uległy w wojnie, brakowało przez czas długi należytego przekonania, że należy się bezwarunkowo liczyć z faktami, stworzonymi przez traktaty. Z drugiej strony zaś mocarstwa ujęły

zbyt długo ciążyła nad życiem politycznym Włoch.

Aresztowania komunistów w Bułgarii.

SOFJA, 20-go września. Russpress. Aresztowania działaczy komunistycznych w Bułgarii trwają w dalszym ciągu. Minister spraw wewnętrznych, jen. Rusew, oświadczył dziennikarzom, że rząd zmuszony jest zlikwidować organizacje komunistyczne, ponieważ prowadziły jawnie przygotowania do powstania zbrojnego.

Sprawa Jaworzyny.

GENEWA, 20-go września. (P. A. T.) — Sprawę Jaworzyny, która znajdowała się na porządku dziennym wtorkowego posiedzenia rady Ligi narodów, odroczone do następnego posiedzenia. Referentem tej sprawy wyznaczono delegata hiszpańskiego Quinonesa de Leona.

Przesilenie hiszpańskie.

MADRYT, 20-go września. (Pat.) Jenerał Primo de Rivera pozwolił b. prezesowi rady ministrów, markizowi Alhucemas, na dowolne obranie miejsca pobytu.

Echa katastrofy w Japonii.

LONDYN, 20-go września. (PAT.) Reuter donosi z Tokio, że w październiku oczekiwana jest nadzwyczajna sesja parlamentu, która uchwali środki na odbudowę stolicy. Ministerjum marynarki ocenia szkody, wywołane w portach przez trzęsienie ziemi na 50 milionów jenów. Do czasu odbudowania Tokio i Jokohamy za najważniejszy z portów północnych uważany będzie Nagoye.

Trzęsienie ziemi.

LONDYN, 20-go września. (PAT.) Donoszą z Euroka (Kalifornia), iż w Kalifornii dało się odczuć trzęsienie ziemi.

Pożar uniwersytetu.

BERKERIEY, (Kalifornia) 18-go września. (P. A. T.) Olbrzymi pożar zniszczył w mieście kilkadziesiąt budynków, których połowa należała do uniwersytetu.

Wybory gminne w Czechosłowacji.

KRAKÓW 20-go września. (P. A. T.) — Według informacji Ilustrowanego Kurjera Codziennego, przy niedzielnym wyborach do rad gminnych na Śląsku Cieszyńskim polacy utworzyli wspólny front. Owocem tej jednolitości jest duże zwycięstwo list polskich większości. Według dotychczasowych wiadomości, w 30 gminach powiatu cieszyńskiego polacy uzyskali około 330 mandatów. W 13 gminach powiatu frysztackiego polacy otrzymali przeszło 140 mandatów.

Sytuacja w Niemczech.

BERLIN (AW). 18 b. m. odbyło się nadzwyczajne posiedzenie gabinetu Rzeszy w sprawie biernego oporu. Na posiedzeniu tem, które było ściśle poufne zapadły podobno uchwały wielkiej doniosłości.

BERLIN (AW). Z Górnej Badenii donoszą o krwawych walkach między policją, a zrozpaczonem tłumem. W najbarziej niespokojnych powiatach rząd badeński ogłosił stan oblężenia. Wszystkie publikacje podlegają cenzurze. Wiece i zebrania oraz wszelkie pochody i demonstracje są zakazane. Dokonano licznych aresztowań. Liczba ofiar w dotychczasowych starciach wynosi przypuszczalnie kilkadziesiąt rannych i zabitych.

Z Manhemu donoszą, iż 20 b. m. odbędzie się głosowanie w sprawie przystąpienia do strajku generalnego. W obwodzie Lerach ruhh kolejowy został przerwany. Na granicy szwajcarskiej nie przyjmuje się żadnych pościągów towarowych. Przez solidarność z kolejarzami zastrajkowali także pocztowcy.

BERLIN 19.9. Pat. Zarząd frakcji socjal-demokratycznej Reichstagu na posiedzeniu wczorajszym omawiał sytuację polityczną wewnętrzną i zewnętrzną kraju. Podnoszono zgodnie, że ze strony rządu należy uczynić wszystko, by doprowadzić do rokowań z Francją.

Za morderstwo w Janinie.

Tel. wł. — RZYM, 20 września. Dzienniki donoszą z Aten, że flota grecka oddała wojennym okrętom włoskim, francuskim i angielskim w porcie Pireus honory w sposób przepisany przez Radę Ambasadorów. Następnie odbyło się w Katedrze Ateńskiej nabożeństwo żałobne, w którym wzięli udział wszyscy członkowie rządu greckiego. Grecki minister wojny odwiedził dzisiaj ambasadorów Mocarstw Sprzymierzonych i wyraził im głębokie ubolewanie rządu greckiego z powodu morderstwa w Janinie. Zwłoki zamordowanych członków Komisji Granicznej zostały przewiezione na pokład parowca włoskiego. Straż honorową pełniły dwie kompanie piechoty greckiej oraz grecki torpedowiec.

Obroty na Targach Wschodnich.

LWÓW, 20.IX. (Pat.) Zarząd Targów Wschodnich komunikuje: Wedle przybliżonych danych z nadesłanych odpowiedzi na ankietę, rozesłaną bezpośrednio przed zamknięciem Targów, ogólna suma obrotów gotówkowych przekroczyła znacznie, przy bardzo ostrożnej ocenie, 900 miliardów marek polskich. przyczem, jako moment hamujący, występuje brak odpowiedniej ilości gotówki. Transakcje kredytowe i zamówienia na przyszłość przekraczają obroty, poczynione na miejscu. Transakcje te, jako nie dające się ściśle ustalić, nie są wzięte w rachubę w tem obliczaniu. W końcu należy zaznaczyć, że odpowiedzi na powyższą ankietę nadeszło około 9 prc., oraz iż ankietą nie uwzględniała działu naftowego, w którym dokonano bardzo znacznych zakupów zagranicą, zwłaszcza do Rosji.

KILKUWERSZÓWKI.

× Zamknięty został doroczny jarmark w Niżninim Nowgorodzie. Frekwencja była znacznie słabszą, niż w roku ubiegłym.

× Żniwa w Serbji w bieżącym wykazały urodzaj niżej średni i znacznie mniejszy od roku poprzedniego.

× Słynny badacz krajów podbiegunowych, Lange Koch, powrócił z podróży naukowej po północnej Grenlandji. Ekspedycja poczyniła ważne odkrycia geologiczne i przywiozła ze sobą przeszło 4000 okazów geologicznych, między którymi znajdują się również ślady życia zwierzęcego z epoki najwcześniejszej.

× Rząd japoński oddał do dyspozycji przedstawicieli państw obcych, których gmachy zostały zniszczone podczas katastrofy, rezydencje rodziny cesarskiej, oraz niektóre hotele.

× Rząd litewski postanowił wybić i puścić w obieg monety srebrne

Państwowe Stado Ogierów

w Łącku, poczta Gostynin
Stacja kolejowa KUTNO

Zawiadamia panów Hodowców woj. Warszawskiego z wyjątkiem pow. Przasnyskiego, że w celu utrzymania ogierów państwowych na stacje lub w dzierżawę na okres rozplodowy 1924 r. należy nadsyłać szczegółowe imienne (ostemplowane 30,000) podanie z adresem nadawcy do Łącka, do 15.X 1923 r. Na zwiedzenie Stada przeznaczony jest każdy czwartek od 27.IX 23 r. do 18.X 23 r. podczas odbywającego się przeglądu Ogierów, który rozpoczyna się o godz. 10 rano. L. dz. 417/23 r.

Łąck, dn. 17 września 1923 r.

M. LESIŃSKI

Fabryka papy dachowej i cementowych wyrobów
WŁOCŁAWEK, ROLNICZA Nr. 1.

POLECA:

papę dachową we wszystkich gatunkach,
smołę preparowaną przedwojennej jakości
i dachówkę cementową.

Zawiadamiam miasto i okolice, folwarków i włościan, że przy ulicy Przedmiejskiej № 6, otworzyłem

KASZOWNIK
pod firmą

„LEWIŃSKI”

i przyjmuję do mielenia grykę, jęczmień, proso i zamięnam na odpowiedni towar, oraz sprzedaję odpadki od mielenia.

Fabryka Tektur Smołowcowych
i Wyrobów Cementowych
D. REICH, Włocławek

ul. Kilińskiego 16 · Telefon 174

POLECA:

Tekturę smołowcową,
Smołę preparowaną,
Karbolineum, Cement,
Dachówkę cementową,
Rury kanal. i studienne

WYKONYWA:

KRYCIE DACHÓW I KONSERWACJĘ STARYCH DACHÓW.

wartości 1 lata, czyli 50 rubli litewskich. Monety te będą odpowiadały faktycznie wartości franka szwajcarskiego.

× Dziennik estoński »Vaba Kaa« donosi, że w najbliższym czasie oczekiwany jest w Rewlu przyjazd litewskiego premiera, Galwanauskasa.

OFIARY.

L. Morrison Mochorowski, na przytułek dla starców 1.000.000 mk., na dom sierot przy ul. Biskupiej 1.000.000 mk.

P.p. Foppowie na kość św. Stanisława 50.000 mk.

KRAJOWA WYTWÓRNIA
Wyrobów Galanterijnych z drzewa
— p. f. —

D. ZAUSZNICA i S-ka
WŁOCŁAWEK · Starodębska 27
POLECA:

szpulki do nici wszystkich rozmiarów, trzonki do pilników i młotków, laski spacerowe, obsadki do piór, skrzynki do pakowania i t. p. artykuły w zakresie galanterji drzewnej wchodzące. Przyjmuje również zamówienia podług nadesłanych wzorów lub rysunków na wyżej wymienione artykuły. ROBOTA czysta i akurata. · CENY przystępne.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Szafę do rzeczy używaną, sprzedam tanio, względnie zamienię na stół mahonowy, stylowy. Szczęśliwa 1—2.

Samochód ciężarowy pięcioletniowy w dobrym stanie firmy N. A. G. na sprzedaż. Młyn Józefowo tel. 65.

Uczeń 7-jej klasy poszukuje korepetycji. Wiadomość w Redakcji.

W Ościecinach skradziono z kieszeni Iokowi Ryzmanowi książkę wojskową. Zawiadomiono policję.

Wykwalifikowana krawcowa potrzebna na wyjazd do Torunia jako prowadząca pracownię. Oferty z warunkami w »Słowie Kujawskim« dla G. J.

Księgarnia Powszechna

POLECA

świeżo nadeszłe w wielkim wyborze:

ŚWIECE

woskowe, półwoskowe i stearynowe różnych wielkości

LISTWY DO RAM

Oprawa obrazów na miejscu.

Za ogłoszenia odpowiada
Administracja.